ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΕΙΣΑΓΓΕΛΕΑ SIR GORDON SLYNN

της 12ης Φεβρουαρίου 1985 *

Κύριε πρόεδρε,
Κύριοι δικαστές,

Στην υπό κρίση υπόθεση το Δικαστήριο καλείται να απαντήσει στο προδικαστικό ερώτημα αν η παραγωγή ορισμένων επιτραπέζιων οίνων δι' αναμίξεως και η πώλησή τους υπό συγκεκριμένες ονομασίες συμβιβάζεται με τους κοινοτικούς κανονισμούς περί οίνων.

Οι εφεσίβλητοι κατηγορήθηκαν από την εισαγγελική αρχή και από την υπηρεσία καταστολής της απάτης ότι εξαπάτησαν ή αποπειράθηκαν να εξαπατήσουν αγοραστή μεταξύ Ιανουαρίου και Αυγούστου 1981 παρουσιάζοντάς του ως ερυθρωπούς επιτραπέζιους οίνους οίνους που είχαν ληφθεί διά αναμίξεως ερυθρωπών ιταλικών οίνων και ερυθρών οίνων από διάφορα κράτη μέλη της Κοινότητας. Κατά τη μηνύουσα και τη διώκουσα αρχή, οι ερυθρωποί οίνοι είναι αποκλειστικά και μόνο το προϊόν της καλούμενης « vinification en blanc » « fermentation off skins » (οινοποίηση χωρίς τους φλοιούς), επεξεργασίας σταφυλών με έγχρωμο φλοιό και λευκή ή έγχρωμη σάρκα η οποία δίνει στον οίνο ανοικτό χρώμα. Ενώπιον του Δικαστηρίου αναφέρθηκε ότι ο ορισμός αυτός δεν τίθεται στη γαλλική νομοθεσία αλλά γίνεται δεκτός από τη νομολογία των γαλλικών δικαστηρίων. Ακολουθώντας προφανώς την εν λόγω νομολογία η μηνύουσα και η διώκουσα αρχή ισχυρίζονται ότι η πώληση προϊόντος που παρουσιάζεται ως ερυθρωπός οίνος συνιστά απάτη εφόσον το προϊόν έχει παρασκευαστεί με οποιαδήποτε άλλη μέθοδο. Την άποψη των εν λόγω αρχών συμμερίζεται και η Fédération nationale de producteurs des vins de tables et vins de pays που, ως πολιτικώς ενάγουσα, ζητεί από τους εφεσίβλητους σημαντική αποζημίωση.

Το Tribunal correctionnel του Montpellier που επελήφθη της υποθέσεως απήλλαξε τους κατηγορουμένους της εναντίον τους κατηγορίας. Στη συνέχεια ασκήθηκε έφεση ενώπιον του Cour d'appel του Montpellier που υπέβαλε στο Δικαστήριο το ακόλουθο ερώτημα κατ' εφαρμογή του άρθρου 177:

« Η ισχύουσα κοινοτική κανονιστική ρύθμιση επιτρέπει την ανάμιξη, εντός της Κοινότητας, ερυθρών οίνων και ερυθρωπών οίνων προερχόμενων από οιοδήποτε κράτος μέλος και την εμπορία στα κράτη μέλη του οίνου που προκύπτει από την εν λόγω ανάμιξη, ως ερυθρωπού οίνου DPCE ή ερυθρού οίνου DPCE; »

Η Fédération nationale, οι εφεσίβλητοι στην κύρια δίκη, η Επιτροπή και η ιταλική κυβέρνηση υπέβαλαν γραπτές παρατηρήσεις και παρέστησαν κατά τη συζήτηση. Η Επιτροπή και η ιταλική κυβέρνηση υποστηρίζουν και οι δύο τους εφεσίβλητους καίτοι για λόγους που διαφέρουν κάπως.

Το υποβληθέν ερώτημα εγείρει δύο χωριστά προβλήματα: τον περιορισμό επί της παραγωγής και της πωλήσεως οίνου που παράγεται διά αναμίξεως, αφενός, και, αφετέρου, την ονομασία και την επίθεση ετικέτας.

* Μετάφραση από τα αγγλικά.

Η απαγόρευση της παραγωγής και της πωλήσεως

Είναι δεδομένο ότι δεν υπάρχει κοινοτικός ορισμός του ερυθρωπού οίνου. Ακριβής ορισμός δεν φαίνεται να υπάρχει ούτε στη Γαλλία. Λόγω του ευρέος φάσματος των ερυθρωπών οίνων οι προσπάθειες διατυπώσεως ορισμού αποδείχτηκαν άκαρπες. Εξάλλου η κοινοτική νομοθεσία δεν περιέχει ορισμό ούτε του λευκού ούτε του ερυθρού οίνου.

Στο πλαίσιο των κοινοτικών κανονισμών η « ανάμιξη » ορίζεται στο άρθρο 2 του κανονισμού της Επιτροπής 3282/73 (ΕΕ ειδ. έκδ. 03/010, σ. 53). Ο όρος « ανάμιξη » σημαίνει κυρίως τη μίξη οίνων ή γλευκών που προέρχονται από διαφορετικά κράτη μέλη, αμπελουργικές ζώνες, γεωγραφικές περιοχές, ποικιλίες αμπέλου, έτη παραγωγής· ή ακόμη τη μίξη οίνων ή γλευκών « από διαφορετικές κατηγορίες ». Από το τελευταίο εδάφιο του άρθρου 2, παράγραφος 2, το οποίο ορίζει ότι για την εφαρμογή της παραγράφου αυτής ο ερυθρωπός οίνος θεωρείται ως ερυθρός, προκύπτει ότι η μίξη ερυθρωπού με ερυθρό οίνο δεν αποτελεί καθαυτή μίξη οίνων « διαφορετικής κατηγορίας » και, επομένως, δεν αποτελεί « ανάμιξη ». Ωστόσο η υπό κρίση υπόθεση αφορά τη μίξη ιταλικών οίνων με ερυθρούς οίνους από διάφορα κράτη μέλη, οπότε πρόκειται για ανάμιξη κατά την κοινοτική έννοια καίτοι οι εφεσίβλητοι υποστηρίζουν ότι ακριβέστερος θα ήταν ο όρος « ένωση ».

Ο κανονισμός 338/79 του Συμβουλίου θεσπίζει ειδικές διατάξεις σχετικά με τους οίνους ποιότητας που παράγονται εντός καθορισμένων περιοχών (ΕΕ ειδ. έκδ. 03/024, σ. 159) η δε Επιτροπή ισχυρίζεται ότι το άρθρο 6, παράγραφος 1, στοιχείο α) αυτού, απαγορεύει την ανάμιξη των εν λόγω οίνων ποιότητας.

Η υπό κρίση υπόθεση δεν αφορά πάντως τους οίνους ποιότητας αλλά τους επιτραπέζιους οίνους. Η ανάμιξη των επιτραπέζιων οίνων ρυθμίζεται από το άρθρο 43 του κανονισμού 337/79 του Συμβουλίου, περί κοινής οργανώσεως της αμπελοοινικής αγοράς (ΕΕ ειδ. έκδ. 03/024, σ. 112). Στο σημείο που μας ενδιαφέρει το άρθρο 43, παράγραφος 1, ορίζει τα ακόλουθα:

« Σε περίπτωση αναμίξεως και με την επιφύλαξη των διατάξεων των κατωτέρω παραγράφων, επιτραπέζιοι οίνοι είναι μόνο τα προϊόντα τα προερχόμενα από την ανάμιξη επιτραπέζιων οίνων μεταξύ τους... »

Η παράγραφος 3 απαγορεύει γενικώς την ανάμιξη λευκού επιτραπέζιου οίνου με ερυθρό επιτραπέζιο οίνο καίτοι « σε ορισμένες περιπτώσεις που θα καθοριστούν » χωρεί ανάμιξη ερυθρών με λευκούς οίνους με την επιφύλαξη ότι το λαμβανόμενο προϊόν θα έχει τα χαρακτηριστικά ερυθρού επιτραπέζιου οίνου. Η παράγραφος 4 απαγορεύει την ανάμιξη οίνου της Κοινότητας με οίνο προελεύσεως τρίτης χώρας, εκτός παρεκκλίσεως που αποφασίζεται από το Συμβούλιο των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων. Απαγορεύει επίσης την ανάμιξη στο γεωγραφικό έδαφος της Κοινότητας μεταξύ οίνων καταγωγής τρίτων χωρών εκτός αν γίνονται εντός των ελευθέρων ζωνών και αν ο οίνος που προκύπτει προορίζεται για αποστολή προς τρίτη χώρα ή εκτός αν το Συμβούλιο των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων αποφασίσει παρέκκλιση.

Υπάρχει αμφισβήτηση ως προς το αν οι καλούμενοι « ερυθρωποί » οίνοι μπορούν νομίμως να παραχθούν μόνο με τη μέθοδο που υποστηρίζει η Fédération. Οι εφεσίβλητοι ισχυρίζονται ότι ο ερυθρωπός οίνος μπορεί να παρασκευαστεί και με άλλους τρόπους, λόγου χάρη δι' αναμίξεως, το δε προϊόν δεν παραπλανά τον καταναλωτή ιδίως αν χρησιμοποιηθεί η κατάλληλη ετικέτα. Υπάρχει ευρύ φάσμα ερυθρωπών οίνων που ανήκουν στην ίδια οικογένεια με τους ερυθρούς οίνους όπως προκύπτει από το άρθρο 2, παράγραφος 2, του κανονισμού 3282/73. Εξάλλου, η Επιτροπή επισημαίνει ως προς το τελευταίο αυτό σημείο, το γεγονός ότι το άρθρο 6, παράγραφος 1, του κανονισμού 2373/83 της Επιτροπής (ΕΕ 1983, L 232, σ. 5) καθώς και το άρθρο 1, μέρος II, του κανονισμού 3676/83 της Επιτροπής (ΕΕ 1983, L

366, σ. 74) εξομοιώνουν τους ερυθρωπούς με τους ερυθρούς οίνους.

Η Fédération ισχυρίζεται ότι, καίτοι μπορούν να αναμιχθούν οι ερυθροί με τους λευκούς ή οι ερυθροί με τους ερυθρωπούς οίνους υπό ορισμένους όρους κατά τα προβλεπόμενα από τους κοινοτικούς κανονισμούς, το προϊόν δεν μπορεί να πωληθεί ως ερυθρωπός οίνος. Δεδομένου ότι καμιά κοινοτική διάταξη δεν ρυθμίζει ρητώς αυτό το θέμα, τα κράτη μέλη είναι ελεύθερα να θεσπίζουν δικούς τους κανόνες οπότε η γαλλική ρύθμιση, δυνάμει της οποίας ως ερυθρωπός οίνος μπορεί να πωληθεί μόνο ο οίνος που έχει παρασκευαστεί κατά καθορισμένο τρόπο, είναι νόμιμη και μπορεί να τεθεί σε εφαρμογή.

Είναι σαφές ότι καμιά διάταξη του άρθρου 43 του κανονισμού 337/79 δεν απαγορεύει ρητώς την ανάμιξη ερυθρού επιτραπέζιου οίνου με ερυθρωπό επιτραπέζιο οίνο που προέρχονται και οι δύο από την Κοινότητα. Αλλά και καμιά διάταξη του εν λόγω άρθρου δεν ορίζει ρητώς ότι η εν λόγω ανάμιξη επιτρέπεται κατά το κοινοτικό δίκαιο.

Εξάλλου, όσον αφορά τους επιτραπέζιους οίνους, το άρθρο 43 απλώς ομιλεί για δυνατότητα αναμίξεώς τους και, όπως το αντιλαμβάνομαι, θέτει τις προϋποθέσεις υπό τις οποίες επιτρέπεται αυτή η ανάμιξη. Υπάρχουν λοιπόν περιορισμοί στη χρησιμοποίηση των οίνων που είναι κατάλληλοι να δώσουν επιτραπέζιους οίνους και στην ανάμιξη ερυθρών και λευκών οίνων. Ομοίως και οι περί επιθέσεως ετικέτας διατάξεις του άρθρου 2, παράγραφος 1, στοιχείο δ), του κανονισμού 355/79 του Συμβουλίου (ΕΕ ειδ. έκδ. 03/024, σ. 200) θεσπίζουν γενικούς κανόνες για την περιγραφή και την παρουσίαση οίνων και γλευκών σταφυλής. Ο επιτραπέζιος οίνος που προέρχεται από ανάμιξη προϊόντων καταγωγής περισσοτέρων κρατών μελών πρέπει να χαρακτηρίζεται στην ετικέτα ως «οίνος από διάφορες χώρες της Ευρωπαϊκής Κοινότητος». Ο κανονισμός 340/79 του Συμβουλίου (ΕΕ ειδ. έκδ. 03/024, σ. 168) ορίζει τους τύπους των ερυθρών επιτραπέζιων οίνων και των λευκών επιτραπέζιων οίνων εν όψει του καθορισμού τιμών προσανατολισμού αλλά δεν αναφέρεται καθόλου στους ερυθρωπούς επιτραπέζιους οίνους.

Όπως προκύπτει από την απόφαση 83/78, Pigs Marketing Board κατά Redmond (ECR 1978, σ. 2347) και από την υπόθεση 56/80, Weigand κατά Schutzverband deutscher Wein (Συλλογή 1981, σ. 583), από τη στιγμή που η Κοινότητα θεσπίζει κοινή οργάνωση αγοράς τα κράτη μέλη οφείλουν να απέχουν από τη λήψη ή την εκτέλεση μέτρων που δεν συμβιβάζονται προς τους κανόνες οι οποίοι διέπουν αυτή την αγορά.

Η Επιτροπή υποστηρίζει ότι η Κοινότητα έχει ρυθμίσει νομοθετικώς το υπό κρίση ζήτημα έτσι ώστε δεν υπάρχει περιθώριο για εθνικά μέτρα καθόσον αφορά την ανάμιξη οίνων προελεύσεως διαφόρων κρατών μελών της Κοινότητας προς το σκοπό παραγωγής ερυθρωπών οίνων.

Όπως προκύπτει μεταξύ άλλων από την υπόθεση 237/82, Jongeneel Kaas κατά Κάτω Χωρών (Συλλογή 1984, σ. 483) και 16/83, Prantl (Συλλογή 1984, σ. 1299) το ζήτημα αν η κοινοτική νομοθεσία που εντάσσεται στο πλαίσιο κάποιας κοινής οργάνωσης αγοράς αποκλείει τη θέσπιση ή τη διατήρηση σε ισχύ εθνικών μέτρων, πρέπει να αντιμετωπίζεται με προσοχή. Η ύπαρξη απλώς και μόνο ορισμένων διατάξεων που διέπουν ένα συγκεκριμένο γεωργικό προϊόν δεν αποκλείει οπωσδήποτε τη λήψη εθνικών μέτρων που καλύπτουν κάποιο ζήτημα σχετικό με την παραγωγή ή την πώλησή του. Πρέπει να λαμβάνεται υπόψη σε κάθε περίπτωση ο σκοπός της οικείας κοινοτικής νομοθεσίας.

Στις υποθέσεις 204/80, Procureur de la République κατά Vedel, (Συλλογή 1982, σ. 465), και Prantl, κρίθηκε ότι το επίδικο ζήτημα δεν ρυθμίζεται πλήρως από τους κοινοτικούς κανονισμούς που αφορούν τους οίνους. Στην υπόθεση Vedel το Δικαστήριο έκρινε ότι το

θέμα των ορεκτικών με βάση τον οίνο δεν ρυθμίζεται από κοινοτικούς κανονισμούς. Στην υπόθεση Prantl το Δικαστήριο έκρινε ότι η κοινοτική νομοθεσία δεν απαγορεύει την ύπαρξη εθνικού μέτρου δυνάμει του οποίου επιφυλάσσεται για τους οίνους ορισμένης καταγωγής η χρήση φιαλών ορισμένου σχήματος γνωστών ως « Bocksbeutel ». Η κρίση αυτή στηρίχτηκε ιδίως στο άρθρο 40, παράγραφος 2, του κανονισμού 355/79 που ορίζει ότι « η χρησιμοποίηση των δοχείων δύναται να υπόκειται σε ορισμένους όρους που θα καθοριστούν και θα εξασφαλίζουν κυρίως... β) τη διάκριση της ποιότητας και της προελεύσεως των προϊόντων ». Υπήρχε πράγματι κανονισμός που ρύθμιζε τη χρησιμοποίηση της καλούμενης « flûte d'Alsace » φιάλης. Το Δικαστήριο έκρινε ότι η θέσπιση κανονισμού εφαρμογής σχετικά με ένα και μόνο τύπο φιάλης δεν απαγορεύει τη λήψη εθνικών μέτρων αναφερομένων σε άλλους τύπους φιαλών. Καταλήγοντας σ' αυτό το συμπέρασμα το Δικαστήριο υπογράμμισε ότι το σχήμα των φιαλών παρουσιάζει μόνο δευτερεύον ενδιαφέρον στο πλαίσιο της κοινής οργάνωσης αγοράς.

Όσον αφορά την ανάμιξη, νομίζω ότι το πράγμα διαφέρει. Όπως ανέφερα ήδη, οι κοινοτικοί κανονισμοί περί οίνων περιέχουν διάφορες διατάξεις που διέπουν την ανάμιξη επιτραπέζιων οίνων οι οποίες, αντίθετα με την υπόθεση Prantl, δεν εξαρτώνται από τη θέση σε εφαρμογή άλλων κοινοτικών κανονισμών. Εξάλλου οι διατάξεις που έχουν θεσπιστεί δεν είναι καθόλου δευτερεύουσας σημασίας στο πλαίσιο της κοινής οργάνωσης αγοράς. Αντιθέτως, εντάσσονται στις ουσιώδεις σχετικές διατάξεις δεδομένου ότι αφορούν τους όρους της παραγωγής και της επεξεργασίας του οίνου. Το άρθρο 43 του κανονισμού 337/79 περιλαμβάνεται στον τίτλο IV (« κανόνες που αφορούν μερικές οινολογικές πρακτικές και τη διάθεση στην κατανάλωση ») που αποτελεί ουσιώδες τμήμα του εν λόγω κανονισμού.

Κατά την άποψή μου το άρθρο 43, παράγραφος 1, πρέπει να ληφθεί κατά την έννοια ότι, με την επιφύλαξη των διατάξεων των επομένων παραγράφων του ίδιου άρθρου, η παραγωγή επιτραπέζιων οίνων δι' αναμίξεως οίνων προελεύσεως διαφόρων κρατών μελών επιτρέπεται και δεν μπορεί να απαγορευτεί από τα κράτη μέλη. Το ίδιο ισχύει και για την πώληση του προϊόντος που προκύπτει. Οι ισχύουσες κοινοτικές διατάξεις καλύπτουν πλήρως το θέμα.

Με το υποβληθέν ερώτημα ερωτάται αν η κοινοτική « κανονιστική ρύθμιση » επιτρέπει την παραγωγή και την πώληση του επίδικου οίνου. Αυτό δεν πρέπει να ληφθεί υπό τη στενή έννοια του « κανονισμού ». Ο όρος είναι αρκετά ευρύς ώστε να περιλαμβάνει το ζήτημα αν η σχετική πρακτική μπορεί να συνιστά παράβαση των άρθρων 30 και 36 της Συνθήκης ΕΟΚ. Εν πάση περιπτώσει το πρόβλημα αυτό βασίμως ανακύπτει αν το Δικαστήριο καταλήξει σε διαφορετική κρίση επί του πρώτου υπό εξέταση ζητήματος.

Έχω τη γνώμη ότι η απαγόρευση της παραγωγής ή της πωλήσεως του οίνου που προκύπτει από την ανάμιξη εισαγομένου από άλλο κράτος μέλος οίνου με ένα ή περισσότερους άλλους οίνους αποτελεί πραγματικό ή δυνητικό, άμεσο ή έμμεσο περιορισμό επί των εισαγωγών και συνεπώς πρέπει να θεωρηθεί μέτρο ισοδυνάμου αποτελέσματος προς ποσοτικό περιορισμό κατά την έννοια του άρθρου 30. Στην υπόθεση 119/78, Peureux κατά Directeur des services fiscaux (ECR 1979, σ. 975), το Δικαστήριο έκρινε ότι η απαγόρευση της αποστάξεως εισαγομένων προϊόντων αντιβαίνει στο άρθρο 30. Η μόνη ουσιώδης διαφορά μεταξύ των δύο μέτρων είναι ότι, αντίθετα με την επίδικη στην υπόθεση Peureux διάταξη, η εν προκειμένω επίδικη εφαρμόζεται και στην ανάμιξη εισαγομένων και στην ανάμιξη γαλλικών οίνων. Όπως προκύπτει όμως από την υπόθεση 120/78, Cassis de Dijon (ECR 1979, σ. 649), καθώς και από μακρά

σειρά μεταγενέστερων υποθέσεων, το γεγονός αυτό δεν αποκλείει την εφαρμογή του άρθρου 30 επί του επίδικου μέτρου.

Εξάλλου η επίδικη απαγόρευση δεν στηρίζεται σε κανένα βάσιμο κατά το κοινοτικό δίκαιο λόγο. Η μόνη συζητήσιμη δικαιολογία θα ήταν η προστασία των καταναλωτών και η πρόληψη του αθέμιτου ανταγωνισμού. Παρ' όλα αυτά η απαγόρευση της παραγωγής ή της πωλήσεως του εν λόγω προϊόντος δεν θα μπορούσε να στηριχτεί σ' αυτούς τους λόγους δεδομένου ότι αρκεί για την προστασία των καταναλωτών η επίθεση της κατάλληλης ετικέτας. Λαμβανομένου υπόψη του άρθρου 2, παράγραφος 1, στοιχείο δ), του κανονισμού 355/79, η ετικέτα με την ένδειξη « οίνος από διάφορες χώρες της Ευρωπαϊκής Κοινότητος » πρέπει να θεωρηθεί κατάλληλη να πληροφορήσει τον καταναλωτή ότι ο οίνος είναι προϊόν αναμίξεως.

Επομένως, αν οι κοινοτικές διατάξεις δεν ρυθμίζουν πλήρως το θέμα, αντιβαίνει στο άρθρο 30 εν πάση περιπτώσει η εκ μέρους των κρατών μελών απαγόρευση της αναμίξεως εισαγομένου με άλλο οίνο, εφόσον δεν απαγορεύεται από τις ίδιες τις κοινοτικές διατάξεις, ή της πωλήσεως του προκύπτοντος προϊόντος.

Περιγραφή και ετικέτα

Αν είναι ακριβές ότι η εθνική νομοθεσία δεν μπορεί να απαγορεύσει την πώληση επιτραπέζιου οίνου του επίδικου τύπου, ανακύπτει περαιτέρω το ερώτημα αν επιτρέπονται οι ενδείξεις « ερυθρωπός οίνος DPCE » ή « ερυθρός οίνος DPCE ».

Όπως ανέφερα ήδη, το άρθρο 43, παράγραφος 1, του κανονισμού 337/79 προβλέπει ότι η ανάμιξη δύο επιτραπέζιων οίνων δίνει επιτραπέζιο οίνο. Επομένως οι οίνοι που πωλούσαν οι εφεσίβλητοι στην κύρια δίκη ήταν επιτραπέζιοι οίνοι. Άρα, δυνάμει του άρθρου 2, παράγραφος 1, στοιχείο α), του κανονισμού 355/79, η περιγραφή επί της ετικέτας έπρεπε να περιλαμβάνει την ένδειξη « επιτραπέζιος οίνος ».

Εξάλλου το άρθρο 2, παράγραφος 1, στοιχείο δ), του εν λόγω κανονισμού ορίζει ότι ο επιτραπέζιος οίνος που προκύπτει από την ανάμιξη προϊόντος καταγωγής περισσοτέρων κρατών μελών φέρει την ένδειξη « οίνος από διάφορες χώρες της Ευρωπαϊκής Κοινότητος » (« vin de différents pays de la Communauté européenne ») επί της ετικέτας. Το άρθρο 2, παράγραφος 1, στοιχείο δ), τροποποιήθηκε αισθητά με τον κανονισμό 1016/81 του Συμβουλίου (ΕΕ 1981, L 103, σ. 7). Ο κανονισμός αυτός τέθηκε σε ισχύ τον Απρίλιο του 1981, την περίοδο δηλαδή κατά την οποία ανέκυψαν τα πραγματικά περιστατικά. Ωστόσο, ως προς το εν προκειμένω επίδικο σημείο ο εν λόγω κανονισμός απλώς επαναλαμβάνει τον προηγούμενο.

Το ερώτημα που υπέβαλε το Cour του Montpellier αναφέρεται στην ένδειξη « ερυθρωπός οίνος DPCE » και « ερυθρός οίνος DPCE ». Έχω τη γνώμη ότι δεν συμβιβάζεται με το άρθρο 2, παράγραφος 1, στοιχείο δ), η αντικατάσταση της ενδείξεως « από διάφορες χώρες της Ευρωπαϊκής Κοινότητος » με τα αρχικά DPCE (ΔΧΕΚ). Το Δικαστήριο αγνοεί αν οι γάλλοι καταναλωτές αντιλαμβάνονται την έννοια των αρχικών « DPCE ». Δεν πρόκειται όμως γι' αυτό. Το θέμα είναι ότι το άρθρο 2, παράγραφος 1, στοιχείο δ), ορίζει περιοριστικά τις λέξεις που πρέπει να χρησιμοποιούνται και δεν επιτρέπει τη χρησιμοποίηση των εν λόγω αρχικών. Επισημαίνω τη διαφορά με το άρθρο 12, παράγραφος 2, στιχείο θ), του ίδιου κανονισμού καθώς και του άρθρου 16, παράγραφος 5, του κανονισμού 338/79 που ορίζουν ρητά ότι η φράση « οίνος ποιότητος παραχθείς εντός καθορισμένης περιοχής » (« vin de qualité produit dans une région déterminée » στη γαλλική) μπορεί να αντικατασταθεί από τα αρχικά « VQPRD ».

Οι όροι που θέτουν τα διάφορα εδάφια του άρθρου 2, παράγραφος 1, είναι σωρευτικοί. Έτσι, η ετικέτα με την ένδειξη « οίνος από διάφορες χώρες της Ευρωπαϊκής Κοινότητος » πρέπει να φέρει και την ένδειξη « επιτραπέζιος οίνος »: η συμμόρφωση προς το εδάφιο δ) δεν αίρει την υποχρέωση συμμορφώσεως προς το εδάφιο α). Αυτό προκύπτει και από άλλες διατάξεις του άρθρου 2, παράγραφος 1, όπως λόγου χάρη του εδαφίου β) που ορίζει ότι η ετικέτα πρέπει να περιλαμβάνει την ένδειξη του ονομαστικού όγκου του οίνου συνοδευόμενου με το μικρό γράμμα « e ». Είναι σαφές ότι από τις ενδείξεις που επιβάλλει το άρθρο 2, παράγραφος 1, στοιχείο β), ο καταναλωτής δεν θα αντιληφθεί ότι πρόκειται για επιτραπέζιο οίνο. Επομένως η ετικέτα πρέπει να περιλαμβάνει και την ένδειξη « επιτραπέζιος οίνος ».

Οι ενδείξεις « ερυθρωπός οίνος DPCE » και « ερυθρός οίνος DPCE » δεν συμβιβάζονται με τον κανονισμό 355/79. Αντί αυτών των ενδείξεων η ετικέτα θα πρέπει να περιλαμβάνει ολογράφως τη φράση « επιτραπέζιος οίνος από διάφορες χώρες της Ευρωπαϊκής Κοινότητος ». Βεβαίως η ένδειξη αυτή μπορεί να έχει ελαφρώς διαφορετική μορφή όπως λόγου χάρη « επιτραπέζιος οίνος, οίνος από διάφορες χώρες της Ευρωπαϊκής Κοινότητος », υπό τον όρο ότι δεν χρησιμοποιούνται κατά τρόπο παραπλανητικό οι λέξεις που επιβάλλει πράγματι ο κανονισμός.

Το άρθρο 2, παράγραφος 2, στοιχείο α), του κανονισμού 355/79 προβλέπει ότι η περιγραφή επί της ετικέτας μπορεί να συμπληρώνεται με την ένδειξη ότι πρόκειται για ερυθρό, ερυθρωπό ή λευκό οίνο. Αυτό είναι προαιρετικό. Είναι ωστόσο αυτονόητο ότι, αν ένας έμπορος αποφασίσει να κάνει χρήση αυτής της δυνατότητας η ένδειξη που θα χρησιμοποιήσει πρέπει να είναι ακριβής. Κατά το άρθρο 43, παράγραφος 1, του ίδιου κανονισμού, η περιγραφή και η παρουσίαση του οίνου δεν πρέπει να είναι ικανές να προκαλέσουν σύγχυση ως προς το είδος, την καταγωγή ή τη σύστασή του. Η ανακριβής ένδειξη επί της ετικέτας ως προς το χρώμα του οίνου συνιστά παράβαση της εν λόγω διατάξεως.

Εν προκειμένω, τα στοιχεία που διαθέτει το Δικαστήριο δεν του επιτρέπουν να επιλύσει το ζήτημα αν ο οίνος που πωλούν οι εφεσίβλητοι της κύριας δίκης μπορεί ορθώς να χαρακτηριστεί ως ερυθρωπός ή ως ερυθρός οίνος. Όπως ανέφερα ήδη δεν υπάρχει στην κοινοτική νομοθεσία ορισμός ούτε του ερυθρωπού ούτε του ερυθρού οίνου. Όπως αναφέρθηκε στο Δικαστήριο τα ζητήματα αυτά προκαλούν πολύ μεγάλες δυσχέρειες στους ειδικούς στον εν λόγω τομέα.

Αν ο οίνος πωλείται ως ερυθρωπός οίνος πρέπει να έχει την απόχρωση εκείνη που του επιτρέπει να χαρακτηρίζεται ως ερυθρωπός μάλλον παρά ως ερυθρός ή λευκός. Καίτοι από την εφαρμογή του άρθρου 2, παράγραφος 1, στοιχείο δ), προκύπτει ότι έγινε ανάμιξη οίνων δεν συνάγεται οπωσδήποτε ότι αναμίχθηκαν ερυθρός με ερυθρωπό και όχι δύο ή περισσότερα είδη ερυθρωπού οίνου. Ωστόσο το άρθρο 2, παράγραφος 2, στοιχείο η), επιτρέπει τη θέσπιση κανόνων από την Κοινότητα ή, αν δεν υπάρχουν κοινοτικοί κανόνες από τα κράτη μέλη που θα απαιτούν τη χρησιμοποίηση ακριβών ενδείξεων ως προς « τον τύπο του προϊόντος » και « το ιδιαίτερο χρώμα του επιτραπέζιου οίνου ». Νομίζω ότι η διάταξη αυτή επιτρέπει τη θέσπιση κανόνων που απαιτούν να διευκρινίζεται ότι ο ερυθρωπός οίνος είναι το προϊόν είτε της μεθόδου « vinification en blanc » (οινοποίηση χωρίς τους φλοιούς) είτε της αναμίξεως ερυθρωπών οίνων είτε της αναμίξεως ερυθρών με ερυθρωπούς οίνους.

Εν συμπεράσματι, προτείνω να δοθεί απάντηση στο ερώτημα που υπέβαλε το Cour d'appel του Montpellier, κατά τα ακόλουθα:

« Το άρθρο 43, παράγραφος 1, του κανονισμού 337/79 του Συμβουλίου επιτρέπει την ανάμιξη ερυθρού επιτραπέζιου οίνου με ερυθρωπό επιτραπέζιο οίνο και την πώληση του προκύπτοντος προϊόντος, προελεύσεως διαφόρων κρατών μελών της Κοινότητας. Άρα τα κράτη μέλη δεν μπορούν να απαγορεύουν την παραγωγή ή την πώληση αυτού του προϊόντος. Η πώλησή του υπό το χαρακτηρισμό « ερυθρός οίνος DPCE« ή « ερυθρωπός οίνος DPCE« αντιβαίνει στο άρθρο 2 του κανονισμού 355/79 του Συμβουλίου. Οι λέξεις που πρέπει να χρησιμοποιούνται είναι αυτές που ορίζει το άρθρο 2, παράγραφος 1, στοιχείο δ), ιι), του κανονισμού ».

Στο εθνικό δικαστήριο εναπόκειται να αποφανθεί ως προς τα δικαστικά έξοδα των διαδίκων της κύριας δίκης. Η Επιτροπή και η ιταλική κυβέρνηση πρέπει να φέρουν τα δικά τους δικαστικά έξοδα.